

УДК 338.4:656

DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.201.175-179>

Соколов А.В.

Приазовський державний технічний університет

Sokolov Anatolii

Pryazovskyi State Technical University

<https://orcid.org/0009-0008-5143-7049>

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ НА ТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

У статті розглянуто ключові аспекти формування стратегії економічного розвитку транспортних підприємств України в умовах сучасних викликів. Досліджено вплив нестабільного зовнішнього середовища, зокрема військових дій та геополітичної напруги, на функціонування транспортної галузі. Проаналізовано необхідність системного стратегічного підходу до управління підприємствами з урахуванням євроінтеграційних процесів, цифровізації та модернізації інфраструктури. Вивчено особливості планування в умовах ризиків, дефіциту інвестицій та технологічного відставання. Акцентовано увагу на необхідності інтеграції цифрових технологій у процеси управління підприємствами. Запропоновано підходи до сценарного планування, логістичної оптимізації та управління ризиками з метою підвищення стійкості та конкурентоспроможності транспортного сектору України.

Ключові слова: стратегія, транспорт, логістика, економічний розвиток, транспортна система, стратегічне планування.

FEATURES OF FORMING AN ECONOMIC DEVELOPMENT STRATEGY IN TRANSPORT ENTERPRISES OF UKRAINE

The article considers a set of issues related to the formation of strategies for the economic development of transport enterprises in Ukraine in the conditions of military conflict and geopolitical instability. The importance of strategic planning as a tool for adapting to modern challenges is investigated, including the destruction of infrastructure, changes in logistics flows and the need to reorient transport corridors. The role of the transport industry in ensuring economic growth and integration into international logistics networks is analysed. The features of strategic management are studied with an emphasis on digitalization, technical modernization, increasing environmental efficiency and harmonization with European standards. Key challenges are outlined, including regulatory barriers, wear and tear of the material and technical base, lack of investment and the need to develop multimodal transportation. The application of strategic analysis tools is described, and the feasibility of a multi-level strategic approach that considers the internal potential of enterprises and external macroeconomic, political and regional factors is substantiated. Ways of transition from crisis management to a sustainable development model with an orientation towards innovation, integration into the European transport space and the formation of a new management culture in the industry are proposed. The need for scenario modelling, decentralization of logistics capacities and development of human resources potential of transport enterprises is emphasized. The need for a systematic strategic approach to enterprise management is analysed, taking into account European integration processes, digitalization and modernization of infrastructure. Approaches to scenario planning, logistics optimization and risk management are proposed in order to increase the sustainability and competitiveness of the transport sector of Ukraine. The peculiarities of adapting management models to conditions of high turbulence in the external environment are revealed. Recommendations are formulated for improving strategic controlling mechanisms at transport enterprises.

Keywords: strategy, transport, logistics, economic development, transport system, strategic planning.

JEL classification: L91, O18, R41.

Постановка проблеми. Створення стратегій економічного розвитку на підприємствах України є критично важливим чинником забезпечення їхньої конкурентоспроможності в умовах ринкової економіки та глобалізації. В умовах нестабільного зовнішнього середовища, економічних коливань і політичної невизначеності стратегічне планування дозволяє

підприємствам вчасно реагувати на виклики та формувати довгострокові вектори розвитку. Ефективна стратегія економічного розвитку включає не лише фінансові прогнози, а й аналіз ринку, ресурсного потенціалу та інноваційних можливостей, що дозволяє максимально ефективно використовувати наявні активи підприємства.

У контексті євроінтеграційних прагнень України та модернізації економіки, стратегічний підхід до розвитку підприємств набуває ще більшого значення. Він дозволяє не лише адаптуватися до змін законодавчої бази та міжнародних стандартів, а й сприяє впровадженню інноваційних технологій, розвитку експортного потенціалу та залученню інвестицій. Таким чином, системне стратегічне планування має стати не винятком, а нормою управління на підприємствах України, що прагнуть до сталого та динамічного розвитку.

В умовах сучасного економічного середовища підприємства України стикаються з численними викликами, серед яких – нестабільність ринків, дефіцит інвестицій, технологічне відставання та високий рівень конкуренції. Багато підприємств функціонують без чітко визначеної стратегії розвитку, що призводить до неефективного використання ресурсів, зниження продуктивності та втрати позицій на ринку [3]. Відсутність системного підходу до стратегічного планування значно обмежує їхні можливості в адаптації до змін зовнішнього середовища та у забезпеченні довгострокової стабільності. Через це особливої актуальності набуває проблематика необхідності розробки ефективних стратегій економічного розвитку, які здатні забезпечити сталий ріст і конкурентоспроможність українських підприємств у нових реаліях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження такої актуальної тематики, як стратегія економічного розвитку підприємства, привертає увагу багатьох сучасних вчених. Особливо це помітно у галузі транспорту, яка наразі перебуває у кризовому становищі внаслідок військових дій в країні та потребує значної реформації. Так, Ковова І.С. та Пахота Н.В. [3] розглядають сучасний стан транспортної системи України, Бобиль В.В. та Дехтяр С.С. [6] досліджують специфіку функціонування підприємств сфери транспорту в кризових умовах, а Каличева Н.Є. та ін. [7] наводять приклади викликів, з якими стикаються вітчизняні транспортні підприємства. Стратегіям розвитку транспортних підприємств України, їхнім орієнтирам та перспективам розвитку присвячено праці таких вчених, як Паливода О.М. [4], Ковальчук А.М., Рижевська Н.Р. [5], Чаркіна Т.Ю., Задоя В.О. [12], Смерічевський С.Ф., Райчева Л.І. [14] та ін.

Разом із цим, потребує подальшого вивчення проблематика формування ефективних стратегій економічного розвитку транспортних підприємств у контексті підвищеної турбулентності ринкового середовища та потреби в інноваційних управлінських рішеннях.

Метою статті є визначити ключові особливості формування стратегії економічного розвитку на транспортних підприємствах України з урахуванням сучасних викликів ринку та необхідності інтеграції інноваційних підходів до управління.

Виклад основних результатів дослідження. В сучасних умовах глобальної економіки транспортна галузь України виконує ключову роль у забезпеченні національного економічного зростання, інтеграції у міжнародні логістичні ланцюги та розвитку регіональних ринків. Ефективне функціонування транспортних

підприємств вимагає не лише оперативного управління, але й довгострокового стратегічного підходу до розвитку. Стратегія економічного розвитку у цій сфері виступає як інструмент забезпечення стабільності, підвищення конкурентоспроможності та раціонального використання ресурсів. Вона охоплює комплекс цілей, завдань, методів і рішень, спрямованих на адаптацію підприємства до динамічних змін у зовнішньому середовищі, включно з інституційними трансформаціями, техніко-технологічним прогресом і зміною споживчих вимог.

Особливості формування стратегії економічного розвитку на транспортних підприємствах обумовлюються рядом чинників, серед яких: висока капіталомісткість галузі, значна залежність від державного регулювання, необхідність дотримання міжнародних стандартів, а також потреба у системній модернізації основних засобів. У процесі стратегічного планування важливо враховувати складну інфраструктуру, інтегрованість у транспортну систему країни, вимоги до екологічної безпеки та енергоефективності [4]. Окрему увагу також варто приділяти управлінню ризиками, особливо в умовах економічної нестабільності, змін митної політики та геополітичних загроз.

У практиці вітчизняних підприємств спостерігається певна фрагментарність стратегічного підходу, що знижує ефективність управлінських рішень. Застосування сучасних методів стратегічного аналізу, таких як SWOT-аналіз, PEST-аналіз, метод сценарного планування, дозволяє забезпечити об'єктивну оцінку внутрішнього потенціалу та зовнішніх загроз. Формування ефективної стратегії потребує активного залучення керівного складу підприємств, аналітичного супроводу, гнучкої адаптації до ринкових змін, а також впровадження інноваційних підходів до логістики, автоматизації та управління персоналом [5]. Через це теоретичне осмислення проблеми та практичне удосконалення стратегічного планування в транспортній галузі є вкрай актуальним для забезпечення сталого розвитку української економіки.

Формування стратегій економічного розвитку на транспортних підприємствах України має ряд специфічних рис, обумовлених як галузевими характеристиками, так і національним контекстом. Однією з головних особливостей є високий рівень залежності від зовнішніх умов, включаючи політичну ситуацію, валютну стабільність, міжнародну інтеграцію та стан транспортної інфраструктури. Це зумовлює необхідність гнучкого стратегічного планування з акцентом на стійкість до кризових впливів та диверсифікацію джерел доходів. Транспортні підприємства часто стикаються з регуляторними бар'єрами, нерівномірним розвитком логістичних маршрутів [6], застарілою матеріальною базою та недостатнім рівнем інвестицій, що потребує особливої уваги до етапу стратегічного аналізу та вибору ефективних механізмів реалізації.

Друга важлива особливість полягає в тому, що стратегічне планування у транспортній галузі повинно поєднувати довгострокові цілі з технічною модернізацією, цифровізацією процесів та орієнтацією на

європейські стандарти безпеки та якості. Це вимагає не лише технічного переоснащення, але й реформування управлінських практик, зокрема впровадження систем управління якістю, екологічних стандартів та інструментів стратегічного контролінгу. Враховуючи необхідність комплексного підходу, ефективні стратегії мають передбачати інтеграцію різних видів транспорту, розвиток мультимодальних перевезень та залучення держави до створення сприятливого інституційного середовища [7].

Третя характерна риса – необхідність стратегічної адаптації до змін геополітичної ситуації, що істотно впливає на транспортні коридори, митну політику та обсяги транзитних потоків. У зв'язку з цим підприємства мають розробляти сценарні моделі розвитку, прогнозувати можливі ризики та оперативно реагувати на виклики, використовуючи інструменти цифрового моделювання, сучасних методів аналітики та логістичної оптимізації [8]. Зазначені фактори суттєво впливають на формування стратегічного бачення та вибір напрямів розвитку транспортних компаній.

Сучасна транспортна система України є складним комплексом, що включає автомобільний, залізничний, морський, річковий, авіаційний і трубопровідний транспорт. Україна має вигідне географічне розташування

між Європою та Азією, що зумовлює її значний транзитний потенціал. Однак, попри структурну різноманітність і геостратегічну привабливість, транспортна інфраструктура країни перебуває в неоднорідному стані. Значна частина автомобільних і залізничних шляхів потребує капітального ремонту або модернізації, що обмежує ефективність логістичних процесів та підвищує витрати на перевезення. Залізничний транспорт залишається основним вантажоперевізником, проте його технічна база значно зношена: понад половина локомотивного парку є морально застарілою, а швидкість руху вантажних потягів не відповідає сучасним вимогам. Морський транспорт, особливо порти Чорного моря, відіграють важливу роль у міжнародній торгівлі, однак військові дії на півдні України істотно обмежили їхню діяльність [9]. Автомобільний транспорт, попри швидку адаптацію до змін ринку, також страждає від військових дій, особливо у районах, що наближені до зони бойового зіткнення, і поганого стану доріг, особливо у регіонах з високою інтенсивністю вантажопотоків. Через окупацію приблизно 26% [1] усієї території країни (Рис. 1) транспортні потоки, які були звичними у довоєнний період та скориговані після початку війни у 2014 році, знову зазнали суттєвих змін:

Рис. 1. Окупована територія України станом на 23.02.2025

Джерело: [2]

Окупація суттєво вплинула на стратегічне планування в транспортному секторі, змусивши підприємства оперативно адаптуватися до нових викликів та значного перерозподілу логістичних потоків. Значна частина ключових транспортних вузлів, зокрема морські порти, залізничні магістралі та автомобільні маршрути, виявилися або заблокованими, або зруйнованими. Це призвело до необхідності переорієнтації транспортних коридорів, зокрема на західні напрямки, що суттєво змінило пріоритети інвестицій у розвиток

інфраструктури [10]. Раніше стратегічно важливі маршрути через південні порти, такі як Маріуполь та Бердянськ, були втрачені, що знизило обсяги експорту морським транспортом і створило надмірне навантаження на залізничну та автомобільну логістику.

Внаслідок воєнних дій транспортні підприємства зіткнулися з критичними ризиками фізичного знищення інфраструктури та активів. Руйнування мостів, логістичних центрів, залізничних вузлів і складських приміщень суттєво обмежує можливості підприємств з

підтримання безперервності роботи та стратегічного планування. Відповідно, акцент у формуванні стратегій змістився у бік кризового менеджменту, підвищення гнучкості маршрутів, створення резервних логістичних потужностей та децентралізації інфраструктури [11]. Також транспортні компанії змушені враховувати зростаючий вплив міжнародної підтримки та партнерства. Західні кордони України стали ключовими вузлами для транспортної логістики, що потребує посиленої інтеграції з європейськими транспортними системами, впровадження єдиних технічних стандартів та цифровізації процесів. Крім того, розвиток мультимодальних перевезень та збільшення частки автомобільного транспорту [12] як альтернативи втраченим морським шляхам вимагає нових інвестиційних стратегій та перегляду регуляторної політики.

В умовах окупації стратегічне планування транспортних підприємств також набуло більшої гнучкості та довгострокового характеру, орієнтованого на післявоєнне відновлення та інтеграцію у європейські транспортні мережі. Підприємствам доводиться розробляти сценарні моделі розвитку з урахуванням можливих варіантів деокупації територій, залучення міжнародної допомоги для відновлення інфраструктури та модернізації парку. У контексті сучасних викликів та перспектив розвитку транспортної галузі України формування стратегій економічного розвитку транспортних підприємств повинно ґрунтуватися на системному, адаптивному та довгостроковому підході. Насамперед доцільно впроваджувати багаторівневий стратегічний аналіз, що враховує як внутрішні ресурси підприємства, так і зовнішні макроекономічні, політичні та регіональні чинники [13]. Важливим етапом має стати ідентифікація потенційних ризиків, включаючи військові загрози, логістичні блокади та інфраструктурні втрати, з подальшою розробкою сценаріїв реагування на різні варіанти розвитку подій.

Для майбутнього стратегічного планування

важливо передбачити поступовий перехід від кризового управління до відновлювальної моделі розвитку, з орієнтацією на сталий розвиток, екологічну відповідальність і інноваційність. Розвиток мультимодальних логістичних вузлів, переосмислення транспортних маршрутів, децентралізація логістичної інфраструктури та адаптація до вимог європейського ринку – це ключові напрямки, які мають бути інтегровані у стратегічні документи. Крім того, необхідно активізувати кадрову політику, спрямовану на підвищення кваліфікації працівників [14], розвиток управлінських компетенцій та підготовку фахівців нової генерації, здатних працювати в умовах високої динаміки та технологічних змін.

Висновки. Ефективне стратегічне планування на транспортних підприємствах України сьогодні є не лише управлінським інструментом, а критично необхідною умовою їхнього виживання та подальшого розвитку. Складність сучасних викликів, пов'язаних із геополітичною нестабільністю, руйнацією інфраструктури та зміщенням логістичних потоків, вимагає від підприємств принципово нових підходів до стратегічного мислення. У таких умовах успішною може бути лише та стратегія, яка поєднує адаптивність, технологічну гнучкість і здатність швидко реалізовувати структурні зміни.

Результативність сучасного стратегічного управління залежить від здатності не лише реагувати на зміни, а й формувати тренди, сприяти створенню нових ринкових можливостей і трансформувати наявні виклики у переваги. Таким чином, стратегічне управління на транспортних підприємствах України має розглядатися як багатовекторний процес, орієнтований на комплексну модернізацію, міжнародну інтеграцію та сталий розвиток. Саме такий підхід здатен забезпечити довгострокову конкурентоспроможність транспортної системи країни, її відновлення після масштабних втрат і гармонійне включення у глобальні логістичні структури.

Список використаних джерел:

1. Близько 26% території України поки залишаються окупованими Росією–Зеленський. (2024). Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3822910-blizko-26-teritorii-ukraini-poki-zalisautsa-okupovanimi-rosieiu-zelenskij.html>.
2. Смородська Д. (2025). У CNN проаналізували, скільки своєї території втратила Україна за час війни. 24 канал. URL: https://24tv.ua/tri-roki-povnomasshtabnoyi-viyni-skilki-vidsotkiv-teritoriyi_n2759945.
3. Ковова І.С., Пахота Н.В. (2021). Сучасний стан функціонування транспортних підприємств України. Східна Європа: економіка, бізнес та управління, Вип. 6(33). С. 102-112. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.33-15>.
4. Паливода О.М. (2023). Стратегії розвитку транспортних підприємств України в умовах європейської інтеграції та війни. Бізнес Інформ, Вип. 8. С. 185-192. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-8-185-192>.
5. Ковальчук А.М., Рижевська Н.Р. (2021). Стратегічні орієнтири розвитку транспортних підприємств в сучасних умовах. Економіка та суспільство, Вип. 26. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-71>.
6. Бобиль В.В., Дехтяр С.С. (2022). Специфіка функціонування підприємств транспорту в умовах фінансової нестабільності. Ефективна економіка, Вип. 5. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.5.4>.
7. Каличева Н.Є., Маковоз О.В., Ричков Д.С. (2024). Тенденції розвитку транспортних підприємств: виклики та наслідки. Інфраструктура ринку, Вип. 80. С. 9-13. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct80-2>.
8. Смоленніков Д., Лаврик Є. (2023). Підходи до управління підприємствами автомобільного транспорту. Вісник СумДУ. Серія «Економіка», Вип. 7(2). С. 15-23. DOI: <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2023.2-02>.
9. Шевченко Р.Б., Іващенко Т.О. (2024). Стагнація транспортної галузі України як результат системних соціальних потрясінь. Проблеми сучасних трансформацій, Вип. 11. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-11-03-07>.
10. Комчатних О.В., Петровська С.І., Редько Н.О. (2021). Сучасний стан та перспективи розвитку

транспортної інфраструктури в Україні. Причорноморські економічні студії, Вип. 64. С. 11-16. DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.64-2>.

11. Корнійко Я., Валявська Н., Міхеев О. (2024). Аналіз сучасного стану транспортної галузі України у розрізі вантажних перевезень. Економіка та суспільство, Вип. 70. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-70>.

12. Чаркіна Т.Ю., Задоя В.О., Юрчик О.А. (2024). Сучасний стан та перспективи розвитку відновлення і розбудови транспортної інфраструктури в Україні. Агросвіт, Вип. 6. С. 103-112. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.6.103>.

13. Кушнір Л.В., Гречанюк Р.Ю., Сербул-Великий І.С. (2022). Перспективи використання та розвитку міжнародних транспортних коридорів як елемент підвищення логістичної привабливості України. Економіка та суспільство, Вип. 45. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-79>.

14. Смерічевський С.Ф., Райчева Л.І., Михальченко О.А. (2022). Проблеми і перспективи модернізації транспортного комплексу національної економіки. Економіка та суспільство, Вип. 38. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-76>.

References:

1. About 26% of Ukraine's territory still remains occupied by Russia–Zelensky. Ukrinform. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3822910-blizko-26-teritorii-ukraini-poki-zalisautsa-okupovanimi-rosieu-zelenskij.html>. [in Ukrainian].

2. Smorodska, D. (2025). CNN analyzed how much territory Ukraine lost during the war. Channel 24. URL: https://24tv.ua/tri-roki-povnomasshtabnoyi-viyni-skilki-vidsotkiv-teritoriyi_n2759945. [in Ukrainian].

3. Kovova, I.S., & Pakhota, N.V. (2021). Suchasnyi stan funktsionuvannia transportnykh pidpriemstv Ukrainy [Current state of functioning of transport enterprises of Ukraine]. Eastern Europe: economics, business and management, No. 6(33). Pp. 102-112. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.33-15>. [in Ukrainian].

4. Palyvoda, O.M. (2023). Stratehii rozvytku transportnykh pidpriemstv Ukrainy v umovakh yevropeiskoi intehtatsii ta viiny [Development strategies of transport enterprises of Ukraine in the conditions of European integration and war]. Business Inform, No. 8. Pp. 185-192. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-8-185-192>. [in Ukrainian].

5. Kovalchuk, A.M., & Ryzhevska, N.R. (2021). Stratehichni oriientyry rozvytku transportnykh pidpriemstv v suchasnykh umovakh [Strategic guidelines for the development of transport enterprises in modern conditions]. Economy and Society, No. 26. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-71>. [in Ukrainian].

6. Bobyl, V.V., & Dekhtiar, S.S. (2022). Spetsyfika funktsionuvannia pidpriemstv transportu v umovakh finansovoi nestabilnosti [Specifics of the functioning of transport enterprises in conditions of financial instability]. Effective Economy, No. 5. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.5.4>. [in Ukrainian].

7. Kalycheva, N.Ie., Makovoz, O.V., & Rychkov, D.S. (2024). Tendentsii rozvytku transportnykh pidpriemstv: vyklyky ta naslidky [Development trends of transport enterprises: challenges and consequences]. Market Infrastructure, No. 80. Pp. 9-13. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure80-2>. [in Ukrainian].

8. Smolennikov, D., & Lavryk, Ye. (2023). Approaches to the management of road transport enterprises. Visnyk of Sumy State University. Economy Series, No. 7(2). Pp. 15-23. DOI: <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2023.2-02>. [in Ukrainian].

9. Shevchenko, R.B., & Ivashchenko, T.O. (2024). Stahnatsiia transportnoi haluzi Ukrainy yak rezultat systemnykh sotsialnykh potriasin [Stagnation of the transport industry of Ukraine as a result of systemic social upheavals]. Problems of modern transformations, No. 11. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-11-03-07>. [in Ukrainian].

10. Komchatnykh, O.V., Petrovska, S.I., & Redko, N.O. (2021). Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku transportnoi infrastruktury v Ukraini [Current state and prospects for the development of transport infrastructure in Ukraine]. Black Sea Economic Studies, No. 64. Pp. 11-16. DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.64-2>. [in Ukrainian].

11. Korniiiko, Ya., Valiavska, N., & Mikheiev, O. (2024). Analiz suchasnoho stanu transportnoi haluzi Ukrainy u rozrizi vantazhnykh perevezen [Analysis of the current state of the transport industry of Ukraine in terms of freight transportation]. Economy and Society, No. 70. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-70>. [in Ukrainian].

12. Charkina, T.Iu., Zadoia, V.O., & Yurchyk, O.A. (2024). Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku vidnovlennia i rozbudovy transportnoi infrastruktury v Ukraini [Current status and prospects for the development of the restoration and development of transport infrastructure in Ukraine]. Agrosvit, No. 6. Pp. 103-112. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.6.103>. [in Ukrainian].

13. Kushnir, L.V., Hrechaniuk, R.Iu., & Serbul-Velykyi, I.S. (2022). Perspektyvy vykorystannia ta rozvytku mizhnarodnykh transportnykh korydoriv yak element pidvyshchennia lohistychnoi pryvablyvosti Ukrainy [Prospects for the use and development of international transport corridors as an element of increasing the logistics attractiveness of Ukraine]. Economy and Society, No. 45. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-79>. [in Ukrainian].

14. Smerichevskiy, S.F., Raicheva, L.I., & Mykhalchenko, O.A. (2022). Problemy i perspektyvy modernizatsii transportnoho kompleksu natsionalnoi ekonomiky [Problems and prospects of modernization of the transport complex of the national economy]. Economy and Society, No. 38. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-76>. [in Ukrainian].